

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Framställning om ändring i förordningen (1996:1036) om underhållsstöd

Sammanfattning

I 7 § förordningen (1996:1036) om underhållsstöd finns ett krav på att ett umgängesavtal ska ges in i original eller bestyrkt kopia. För att ta bort onödiga hinder för elektronisk kommunikation och möjliggöra en helt digital hantering föreslår Försäkringskassan att kravet på att avtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia tas bort.

Bakgrund

När det gäller underhållsstöd kan en bidragsskyldig förälder få göra avdrag för den tid som barnet vistas hos föräldern. En förutsättning är att föräldern begär det och att det i en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som socialnämnden godkänt har bestämts att den bidragsskyldige ska ha barnet hos sig i en viss omfattning (19 kap. 22 § socialförsäkringsbalken, SFB).

När den bidragsskyldige föräldern begär avdrag för ett sådant återkommande umgänge ska domstolens dom bifogas, tillsammans med lagakraftbevis. Om begäran grundar sig på ett av socialnämnden godkänt avtal om umgänge, ska i stället avtalet *i original eller bestyrkt kopia* ges in, tillsammans med socialnämndens beslut att godkänna avtalet (7 § förordningen om underhållsstöd).

En begäran om avdrag för återkommande umgänge kan lämnas in elektroniskt till Försäkringskassan. Begäran behöver dock i förekommande fall kompletteras genom att avtalet om umgänge skickas in till Försäkringskassan med vanlig post. Kravet på att avtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia begränsar således möjligheten till en helt digital hantering och skapar merarbete, både för Försäkringskassan och den enskilde föräldern. Det påverkar också handläggningstiden eftersom underlaget inte är fullständigt när begäran kommer in, utan behöver kompletteras per post.

Överväganden och förslag

Försäkringskassans förslag: En begäran om avdrag för umgänge ska kunna hanteras helt digitalt. Kravet på att ett avtal om umgänge ska ges in i original eller bestyrkt kopia ska därför tas bort.

Försäkringskassan hemställer om en ändring av 7 § förordningen om underhållsstöd.

I 7 § förordningen om underhållsstöd finns ett krav på att ett avtal om umgänge ska ges in i original eller bestyrkt kopia. Kravet på att avtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia, vilket normalt kräver en påskriven namnteckning, blir ett hinder mot en digital hantering. Det medför även att förfarandet blir onödigt krångligt.

I dagens samhälle sker en stor del av kommunikationen digitalt. En digital hantering förenklar för den enskilde och skapar samtidigt förutsättningar för en mer effektiv handläggning hos Försäkringskassan. För att underlätta hanteringen av ärenden om

avdrag för återkommande umgänge och för att möjliggöra en helt digital hantering av framställningar som görs enligt 19 kap. 22 § SFB anser Försäkringskassan att kravet på att umgängesavtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia ska tas bort.

Umgängesavtalet ska ge Försäkringskassan information om relevanta sakförhållanden. Syftet med att avtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia torde vara att säkerställa att Försäkringskassan får del av avtalet i oförändrat skick. Att kravet tas bort skulle kunna medföra en risk för att förvanskade avtal ges in.

När en bidragsskyldig förälder begär avdrag för återkommande umgänge ska Försäkringskassan omedelbart meddela den andra föräldern (boföräldern). Denne får då möjlighet att yttra sig och komma med invändningar mot begäran (18 kap. 40 § SFB). Ett beslut om att medge avdrag för återkommande umgänge, och att minska underhållsstödet med motsvarande belopp, ska sedan delges boföräldern (18 kap. 42 § SFB). Boföräldern kan begära omprövning av och överklaga dessa beslut (113 kap. 7 och 10 §§ SFB).

Mot bakgrund av det anförda bedömer Försäkringskassan att ett eventuellt förvanskat avtal skulle uppmärksammas i hanteringen. Det finns således inte anledning att tro att ett borttaget krav på att umgängesavtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia skulle medföra en ökad risk när det gäller hanteringen av den här typen av ärenden.

I bilaga till denna framställning finns förslag till ändring i 7 § förordningen (1996:1036) om underhållsstöd (bilaga med författningsförslag).

Konsekvensutredning

Syftet med förslaget, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring

Syftet med förslaget är att underlätta hanteringen av ärenden om avdrag för återkommande umgänge och att möjliggöra en helt digital hantering av framställningar som görs enligt 19 kap. 22 § SFB. En ökad digital hantering skulle innebära att Försäkringskassan kan erbjuda sina kunder bättre service. Om förslaget genomförs kommer det inte bara att förenkla förfarandet. Det kommer med största sannolikhet även att effektivisera handläggningen och medföra kortare ledtider.

Om förslaget inte genomförs kommer det att hindra övergången till en helt digital hantering av dessa ärenden. Förfarandet kommer att vara fortsatt krångligt, både för myndigheten och för enskilda föräldrar. Detta kommer försvåra en effektivisering av handläggningen och göra det svårare att korta ned handläggningstiderna.

En alternativ lösning är att anpassa formkravet till en digital hantering. Det skulle t.ex. kunna ske genom att kravet på att umgängesavtalet ska ges in i original tas bort. Kravet på en bestyrkt kopia skulle kunna vara kvar men med en möjlighet att ordna det hela genom en elektronisk underskrift.

Som anförts ovan bedömer Försäkringskassan att det inte skulle medföra en ökad risk för hanteringen av den aktuella ärendetypen om kravet på att umgängesavtalet ska ges in i original eller bestyrkt kopia helt skulle tas bort. Mot bakgrund av detta och eftersom det är denna lösning som skulle ge störst effekt när det gäller att förenkla förfarandet, är det att föredra att kravet tas bort i sin helhet.

Offentligfinansiella effekter

Konsekvenser för försäkringskostnaderna
Försäkringskostnaderna påverkas inte.

Konsekvenser för Försäkringskassans förvaltningskostnader

Förslaget skulle innebära en effektivisering som både myndigheten och den försäkrade vinner på i form av tid och snabbare handläggning. De besparingar som kan göras när det gäller kostnader för t.ex. inskanning bedöms som små, men däremot beräknas produktiviteten hos myndigheten öka.

Förslaget skulle medföra en mindre initial utvecklingskostnad för Försäkringskassan. Belastningen på förvaltningsanslaget kommer att vara oförändrad.

Risk för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

Förslaget innebär inte någon ökad risk för felaktiga utbetalningar eller bidragsbrott.

Effekter för enskilda

För enskilda skulle förslaget innebära att umgängesavtal inte längre behöver skickas in med vanlig post. Kostnaderna för papper och porto skulle därmed minska.

En ökad digital hantering skulle kunna påverka skyddet av enskildas personliga integritet. Det är något som behöver ses över när de tekniska lösningarna tas fram.

Övriga konsekvenser

Förslaget skulle vara positivt ut ett miljöperspektiv eftersom det dels skulle leda till minskad pappersanvändning, dels minskade posttransporter.

Förslaget bedöms inte ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Ikraftträdande

Försäkringskassan föreslår att ändringen träder i kraft så snart som möjligt.

Beslut i detta ärende har fattats av tf. rättschefen Marie Axelsson i närvaro av avdelningschefen Alexandra Wallin. Föredragande har varit rättsliga experten Anna Sellin.

Försäkringskassan

Marie Axelsson
Tf. rättschef

Anna Sellin
Föredragande

Adress
Försäkringskassan
103 51 Stockholm

Webbplats
forsakringskassan.se

Telefonnummer
08-786 90 00

Organisationsnummer
202100-5521

Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:1036) om underhållsstöd.

Häri genom föreskrivs att 7 § förordningen (1996:1036) om underhållsstöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Till en begäran enligt 19 kap. 22 § socialförsäkringsbalken ska domstols dom bifogas tillsammans med lagakraftbevis.

Om begäran grundar sig på ett av *socialnämnden godkänt avtal om umgänge*, ska till begäran bifogas *avtalet i original eller bestyrkt kopia tillsammans med socialnämndens beslut att godkänna avtalet*.

Om begäran grundar sig på ett *avtal om umgänge som socialnämnden godkänt*, ska till begäran bifogas *kopia av avtalet och socialnämndens beslut att godkänna avtalet*.

Denna förordning träder i kraft den

¹ SFS senaste lydelse 2010:1697